

کامیار محمدی

شکست حصر آبادان

بسم الله الرحمن الرحيم

تیمسار سرتیپ فلاحی، تیمسار سرتیپ ظهیرنژاد، و جناب آقای محسن رضایی - ایدهم الله تعالی
تلگراف شما در خصوص فتح بزرگ که خداوند تعالی نصیب ارتش، نیروی هوایی و هوانیروز، سپاه پاسداران، بسیج، ژاندارمری، فداییان اسلام، و سایر نیروهای مردمی فرموده و محاصره آبادان به طور کامل شکسته شده است واصل گردید. اینجانب این پیروزی بزرگ را به فرماندهان تمامی نیروهای مسلح و به سربازان ارجمند و سپاهیان نیرومند تبریک می گویم. و امید است این سرافرازیها را که برای ایلام و میهن فراهم می کنند منظور نظر مبارک ولی الله الاعظم، بقیه الله - ارواحنا له الفداء - باشد. و آخرین پیروزمندی را که بیرون راندن نیروهای متجاوز کافر از سرزمینهای میهنمان است، ملت شریف بزودی مشاهده کند. اینجانب به اسم ملت بزرگ ایران از رزمندگان دلیر ارتش و سپاه و دیگر قوای مسلح - ایدهم الله تعالی - تقدیر و تشکر می کنم. از خداوند متعال توفیق، نصرت و عظمت اسلام و مسلمین و بخصوص نیروهای مسلح اسلامی را خواستار است. والسلام علیکم .
روح الله الموسوی الخمینی.

مشاهده می کنیم که در نظر حضرت امام (ره) شکست حصر آبادان مقدمه‌ای برای پیروزی نهایی رزمندگان اسلام یعنی بیرون راندن کامل دشمن از خاک وطن است و از همین رو شایان تقدیر و توجهی ویژه آن هم به نام ملت غیور ایران که پیداست واقعه شکست حصر آبادان چه آینده روشنی را برای مقاومت دلیرانه ایشان در دفاع از مرزهای کشور رقم خواهد زد.

در هشتم آبان ماه سال ۱۳۵۹ که سی و نهمین روز حمله عراق به ایران اسلامی بود، رژیم بعثی در صدد برآمد شهر آبادان را به تصرف خود درآورد. این تلاش یک هفته به طول انجامید که حضرت امام خمینی (ره) خطاب به نیروهای مسلح فرمودند: «حصر آبادان باید شکسته شود». نصب پل شناور بر روی رودخانه بهمنشیر در منطقه ذوالفقاری مقدمه ورود نیروهای عراقی به آبادان بود و دلیل انتخاب این منطقه برای ورود به آبادان هم نخلستانهای این ناحیه بود که

بسم الله الرحمن الرحيم

محضر مبارک حضرت امام خمینی رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و فرمانده کل قوا. در اجرای فرمان آن امام امت، دایر بر شکستن محاصره آبادان و انهدام نیروهای متجاوز در شرق رود کارون و براساس طرح پیشنهادی نیروی زمینی و سپاه در شورای عالی دفاع که در حضور جناب عالی ارائه و مورد تصویب قرار گرفت، در سحرگاه روز پنجم مهر ماه با شرکت لشکر ۷۷ تقویت شده خراسان و سپاهیان پاسدار انقلاب و نیروی هوایی و هوانیروز و ژاندارمری و فداییان اسلام و سایر نیروهای مردمی، اجرا و ظرف چند ساعت با اجرای یک مانور ماهرانه نیرویی از دشمن متجاوز عراق به استعداد یک لشکر تقویت شده اسیر و مجروح و منهدم و متواری گردید و شمال آبادان و شرق رود کارون باز پس گرفته شد و به طور کلی محاصره آبادان شکسته شد. ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی این پیروزی را مرهون لطف خداوند و رهنمودهای امام امت می دانند و این پیروزی را به امام امت و ملت ایران تبریک عرض می کنند .

جانشین رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، سرتیپ فلاحی؛

فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، سرتیپ

قاسمعلی ظهیرنژاد؛

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی،

محسن رضایی.

این تلگراف که پاسخ امام راحل و تبریک صمیمانه ایشان را نیز به دنبال داشته، به خودی خود گویای امر است و شرح کلی واقعه را برای ما نمایان می سازد. واقعه‌ای که تأثیر مهمی در دفاع مقدس ما و ادامه ایستادگی مان در برابر تجاوز نیروهای بعثی بر جای گذاشته و از همین رو دل امام امت را نیز شاد نموده و ایشان را بر آن داشته که سپاسگزاری ویژه‌ای از عوامل دست‌اندرکار در این پیروزی به عمل آورند. متن پیام امام خمینی (ره) به این شرح است:

پوشش مناسبی را برای نیروهای بعثی ایجاد می‌کرد. عبور از رودخانه بهمنشیر عراقی‌ها را امیدوار کرده بود که خواهند توانست آبادان را برای همیشه به تصرف خود درآورند، اما فرمان امام خمینی (ره) سرنوشت دیگری را برای این شهر رقم زد.

رزمندگان اسلام در عملیاتی با نام "ثامن الائمه" که نقطه عطف مقاومت ما در جریان دفاع مقدس هشت‌ساله به شمار می‌رفت توانستند نقشه‌های رژیم بعثی را به هم بریزند و به حصر آبادان خاتمه بدهند.

ماجرای این قرار بود که به دنبال فرمان حضرت امام (ره)، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش طرح مشترکی را برای شکستن حصر آبادان برنامه‌ریزی کردند که در آن، سه محور اصلی و یک محور فرعی برای انجام عملیات در نظر گرفته شده بود به گونه‌ای که محور شمالی شامل مناطق دارخوین و محمدیه و محور جنوبی مناطق فیاضیه و ایستگاه هفت را شامل می‌شد. به علاوه تعدادی از نیروها نیز در محور جاده ماهشهر و آبادان وظیفه پشتیبانی از عملیات را برعهده داشتند. از طرف دیگر، دشمن به دلیل برخورداری از نیروهای احتیاط و به ویژه امکان به کارگیری لشکرهای پنج مکانیزه و ۹ زرهی تحت امر سپاه سوم، در موضع برتری قرار داشت، اما نیروهای خودی هم از جهاتی دارای برتری بودند. از جمله به دلیل شناخت دقیق از دشمن، ویژگی برتر عملیاتی، ترکیب جدید سپاه و ارتش که تا پیش از آن بی‌سابقه بود و همچنین بهره‌برداری مناسب از زمین و نیز شناخت بیشتر از منطقه. به این موارد باید اطمینان کاذب دشمن از پیروزی را نیز اضافه نمود که امکان غافلگیری او را توسط رزمندگان فراهم می‌کرد.

مرحله نخست عملیات ثامن الائمه (ع) با رمز «نصر من الله و فتح قریب» بامداد ۵ مهر ۱۳۶۰ آغاز شد و آبادان را از حصر خارج کرد. ارتش عراق با مقاومت در منطقه پل حفار قصد داشت با تقویت منطقه، ابتدا منطقه سرپل را حفظ کند و پس از آن، با نصب پل روی رودخانه کارون، نیروهای محاصره شده را نجات دهد و سپس با استقرار در منطقه غرب رودخانه کارون از ادامه پیشروی نیروهای ایرانی جلوگیری کند. با آزاد شدن جاده ماهشهر - آبادان و به دنبال آن پیشروی رزمندگان اسلام از شمال به جنوب و تصرف پل قصبه، نقشه عراقی‌ها با مشکل مواجه شد و مقاومت برای آنها دشوار گردید. بخشی از پل حفار توسط نیروهای خودی محاصره شد، اما مقاومت دشمن همچنان ادامه داشت تا اینکه در روز دوم عملیات ثامن

الائمه (ع) با بیشتر شدن روند پیشروی رزمندگان کشور و ضعف بیشتر قوای رژیم بعثی، ارتش عراق به تدریج تسلیم شده یا عقب‌نشینی کردند و به موجب آن منطقه سرپل نیز آزاد گردید و سرانجام در روز سوم عملیات، منطقه به طور کامل پاک‌سازی شد و رزمندگان اسلام به خواست و فرمان امامشان جامه عمل پوشانیدند.

آثار و نتایج این عملیات موفقیت‌آمیز و تاریخی رزمندگان سپاه اسلام عبارت بود از: آزاد سازی ۱۵۰ کیلومتر مربع از خاک میهن اسلامی، شامل دو جاده راهبردی اهواز - آبادان و ماهشهر - آبادان و خروج شهر آبادان از محاصره، اسارت یک هزار و ۸۰۰ نفر از نیروهای دشمن، کشته و زخمی شدن یک هزار و ۵۰۰ تا دو هزار نفر از نیروهای عراقی و انهدام ۹۰ دستگاه تانک و نفربر، به غنیمت گرفتن ۱۰۰ دستگاه تانک و ۶۰ دستگاه نفربر، سه دستگاه لودر و ۱۵۰ دستگاه خودرو و انهدام سه فروند هواپیما و یک فروند بالگرد دشمن و سرانجام تیرباران هفت نفر از فرماندهان دشمن به دست نیروهای بعثی که نشان از شکست سنگین آنها در ماجرای حصر آبادان داشت.

شکست حصر آبادان را می‌توان نخستین قدرت‌نمایی نظامی ایران در مقابل حمله تجاوزگرانه عراق و دیگر کشورهای حامی او دانست. هوشیاری رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، حضرت امام خمینی (ره) در تشخیص به موقع بحران و صدور فرمان قاطع مبنی بر لزوم شکسته شدن حصر آبادان، دشمن را از این حقیقت مسلم مطلع ساخت که دشواری‌های انقلاب نه تنها کشور ایران را ضعیف و آسیب‌پذیر نکرده بلکه زن و مرد و پیر و جوان این سرزمین را برای دفاع از آرمان‌هایشان مصمم‌تر ساخته است.

حصر آبادان آزمون بزرگی بود که رزمندگان اسلام با شکست آن، پیروزی بزرگ‌تری را برای کشور ایران و انقلاب نوپای اسلامی به ارمغان آوردند. و این بهاری بود که آشکارا نیکویی سال نخست مقاومت و هفت سال حماسی پس از آن را نوید می‌داد.